

mł. bryg. mgr inż. Grzegorz Cisek
Studium Wychowania Fizycznego
Szkoły Głównej Służby Pożarniczej w Warszawie

Szkolenie podchorążych Szkoły Głównej Służby Pożarniczej w zakresie ratownictwa wodnego

Streszczenie

Szkoła Główna Służby Pożarniczej (SGSP), jako instytucja odpowiedzialna za wyszkolenie przyszłej kadry dowódczej Państwowej Straży Pożarnej, musi dbać o wszechstronny rozwój swoich studentów. Podczas tego procesu koniecznym jest prowadzenie kursów i szkoleń praktycznych w zakresie szeroko rozumianego ratownictwa podstawowego i specjalistycznego. Od 2012 r., po wprowadzeniu egzaminu wstępnego z pływania, możliwe jest szkolenie studentów z zakresu podstawowego ratownictwa wodnego. Od 2016 r. w SGSP organizowane są kursy na ratownika wodnego.

Słowa kluczowe: ratownictwo wodne, szkolenie, Szkoła Główna Służby Pożarniczej

Cadet Officers Water Rescue Training Conducted in the Main School of Fire Service

Abstract

The Main School of Fire Service as the institution responsible for the training of the future State Fire Service staff must take care of the comprehensive training of its students. During this process it is necessary to conduct courses and practical training in the field of basic and specialist rescue. Since 2012 after introducing the examination from swimming it has been possible to train students in the field of water rescue. Since 2016 the School has been organizing the courses for water lifeguards.

Keywords: water rescue, training, the Main School Fire Service

WPROWADZENIE

Ratownictwo wodne w Polsce ustawowo określone zostało jako: „prowadzenie działań ratowniczych, polegających w szczególności na organizowaniu i udzielaniu pomocy osobom, które uległy wypadkowi lub są narażone na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia na obszarze wodnym”¹. Mogą je realizować ratownicy wodni posiadający wiedzę i umiejętności: „z zakresu ratownictwa i technik pływackich oraz inne kwalifikacje przydatne w ratownictwie wodnym i spełniający wymagania określone w Ustawie o państwowym ratownictwie medycznym”².

Państwowa Straż Pożarna (PSP) jako zawodowa, umundurowana i odpowiednio wyposażona w sprzęt formacja przeznaczona jest między innymi do walki z klęskami żywiołowymi i innymi miejscowymi zagrożeniami, w tym na obszarach wodnych, z uwzględnieniem praw na nich obowiązujących. Komendant Główny PSP jest zwierzchnikiem krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego (KSRG) i odpowiada za prowadzenie działań ratowniczych z zakresu bezpieczeństwa powszechnego³.

Działania ratownicze na obszarach wodnych – ratownictwo wodne – PSP realizuje w zakresie:

- podstawowym, obejmującym czynności ratownicze wykonywane na powierzchni obszarów wodnych, w tym zalodzonych przez wszystkie jednostki ratowniczo-gaśnicze;
- specjalistycznym, obejmującym podstawowe i specjalistyczne czynności ratownicze na powierzchni oraz w toni lub na dnie obszaru wodnego, wykonywane przez specjalistyczne grupy ratownictwa wodno-nurkowego; po przygotowaniu funkcjonariuszy do działań z zakresu ratownictwa wodnego⁴.

1 Ustawa z 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (DzU z 2011 r. nr 208, poz. 1240), art. 3.

2 Ustawa z 8 września 2006 r. o państwowym ratownictwie medycznym (DzU z 2006 r. nr 191, poz. 1410, ze zm.), art. 13 ust. 1.

3 Ustawa z 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (t. jedn. DzU z 2013 r., poz. 1340, ze zm.), art. 1 ust. 1.

4 J. Telak, M. Zielinska, Przygotowanie funkcjonariuszy Państwowej Straży Pożarnej do działań ratowniczych na obszarach wodnych – postulaty metodyczne, Zeszyty Naukowe Szkoły Głównej Służby Pożarnej 2014, nr 49 (1), s. 98-111.

Zarówno w zakresie specjalistycznym, jak i nurkowym ratownictwo to wykonywane jest z użyciem sprzętu specjalistycznego, gwarantującego skuteczność wobec osoby znajdującej się w stanie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia, a zarazem zapewniającego bezpieczeństwo ratownikowi. Jednak należy założyć, że podczas akcji ratowniczej, pomimo posiadanych procedur zdarzenie niestandardowe, podczas którego umiejętność pływania oraz opanowanie stosownych technik pływackich ratownika może mieć znaczenie decydujące dla jej powodzenia. Dlatego ważnym wydaje się być, aby każdy funkcjonariusz PSP, pełniący służbę w jednostce ratowniczo-gaśniczej, biorący udział bezpośredni w akcjach ratowniczych, był wszechstronnie przygotowany w zakresie radzenia sobie na obszarach wodnych i terenach przywodnych.

Od 2012 r. kandydaci na przyszłych oficerów PSP, ubiegający się o przyjęcie na studia stacjonarne I stopnia dla strażaków w służbie kandydackiej w SGSP, decyzją Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji – niezależnie od egzaminu sprawnościowego, polegającego na pokonaniu toru przeszkód, w czasie lepszym od średniego wyniku wszystkich kandydatów – muszą również przeplnąć dystans 50 m w czasie 90 s i lepszym⁵.

Po sprostaniu warunkom rekrutacji kandydaci kierowani są na Zgrupowanie Kandydackie,⁶ gdzie w ramach „Programu Szkolenia Zawodowego w Zawodzie Strażak” i przedmiotu wychowanie fizyczne realizują podstawowe elementy ratownictwa wodnego⁷. Podczas szkolenia dąży się, aby każdy strażak po jego ukończeniu był w stanie zdać egzamin na ratownika wodnego.

1. PŁYWANIE JAKO PODSTAWOWA UMIEJĘTNOŚĆ STRAŻAKA

W SGSP od 1999 r. działa sekcja pływacka, której członkami są podchorążowie wszystkich roczników. Jej założycielem i trenerem jest Piotr Wawrzynkiewicz, absolwent Akademii Wychowania Fizycznego w Warszawie z 1992 r., trener pływania, wielokrotny mistrz i rekordzista Polski w stylu dowolnym, były członek kadry narodowej w pływaniu. Prowadzona przez niego sekcja

5 Decyzja Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji DAiN-III-0763-15/11 z 31 maja 2011 r.

6 Rozkaz Rektora – Komendanta SGSP w sprawie Zgrupowania Kandydackiego.

7 Program Szkolenia Podstawowego w Zawodzie Strażak, Komenda Główna PSP, Warszawa 2013.

startuje i reprezentuje uczelnię na zawodach krajowych (Akademickie Mistrzostwa Polski, Mistrzostwa Polski MSWiA) oraz międzynarodowych (World Police & Fire Games, European Police & Fire Games, World Firefighter's Games). Dotychczasowy dorobek sekcji z blisko siedemnastu lat jej działalności to ponad 200 medali zawodów międzynarodowych i ponad 400 medali zawodów krajowych⁸.

Od 2012 r. kandydaci na studia stacjonarne I stopnia dla strażaków w służbie kandydackiej w SGSP, decyzją Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, podczas egzaminu sprawnościowego, muszą przepłynąć dystans 50 m w czasie 90 s i lepszym⁹. Ten sam wymóg pokonania 50 m w czasie 90 s i lepszym wprowadził w grudniu 2012 r. Komendant Główny PSP dla wszystkich kandydatów ubiegających się o przyjęcie do służby w PSP¹⁰.

W ocenie kadry dydaktycznej prowadzącej zajęcia z pływania i ratownictwa wodnego z podchorążymi w SGSP, wprowadzenie egzaminu z pływania znacząco wpłynęło na komfort i jakość pracy ze studentami na zajęciach na basenie oraz całkowicie wyeliminowało konieczność nauki pływania od podstaw niektórych studentów. Liczba kandydatów, którzy przystąpili do egzaminu z pływania w latach 2012–2016 została przedstawiona w tabeli 1.

Tabela 1. Kandydaci przystępujący do egzaminu z pływania w latach 2012–2016

Lp.	Status kandydata	2012	2013	2014	2015	2016
1	Zakwalifikowany do egzaminu	404	549	538	512	444
2	Nie ukończył egzaminu, przekroczył 90 s.	4	0	9	8	3
3	Nie zgłosił się na egzamin	2	6	1	5	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników egzaminów w SGSP w latach 2012–2016

Od 2016 r. sprawdzian z umiejętności pływania jest integralną częścią testu sprawności fizycznej, stanowiącego jeden z etapów postępowania kwalifikacyjnego o przyjęcie do służby w PSP. Sprawdzian z pływania uznaje się

8 Wywiad z Piotrem Wawrzynkiewiczem z 30.08.2016.

9 Decyzja Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji DAiN-III-0763-15/11 z 31 maja 2011 r.

10 Decyzja BK-I-100/18-3/12 Komendanta Głównego PSP z 28.12.2012 r.

za zaliczony, jeżeli: „kandydat przepłynął 50 m dowolnym stylem w czasie nie dłuższym niż 60 s¹¹.

2. SZKOLENIE RATOWNIKÓW WODNYCH A SZKOLENIE W ZAKRESIE PODSTAWOWYM RATOWNICTWA WODNEGO W PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ

W 1965 r. w Poznaniu odbył się I sejmik Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego (WOPR), na którym wytyczone zostały cele i zakres działania tej organizacji. Na podstawie decyzji Ministra Spraw Wewnętrznych z 9 października 1967 r., WOPR uzyskało osobowość prawną¹². Począwszy od 1969 r. WOPR przeżywał okres najbardziej dynamicznego rozwoju pod względem organizacyjnym, propagandowym i szkoleniowym. W 2012 r., po prawie 50 latach działalności, nastąpiła diametralna zmiana w historii ratownictwa wodnego w Polsce, bowiem zgodnie z ustawą o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych,¹³ do prowadzenia działalności w obszarze ratownictwa wodnego, dopuszczone zostały inne podmioty (oprócz WOPR). Obecnie wszystkie organizacje (w tym także jednostki terenowe WOPR) prowadzą działalność w obszarze ratownictwa wodnego i szkolą wg Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych, w sprawie szkoleń w ratownictwie wodnym¹⁴.

Zgodnie z powyższym ustalono, że szkolenie powinno trwać co najmniej 63 godz. (20 godz. wykładów i 43 godz. ćwiczeń) i powinno obejmować:

- 1) organizację ratownictwa wodnego – podstawy prawne.
- 2) organizację pracy ratowników.
- 3) sprzęt wykorzystywany w ratownictwie wodnym.
- 4) pływanie i techniki ratownictwa wodnego¹⁵.

11 Rozporządzenie Ministra Spraw wewnętrznych z 21 grudnia w sprawie postępowania kwalifikacyjnego w stosunku do kandydatów ubiegających się o przyjęcie do służby w PSP (DzU 2016.30 z 2016.01.08).

12 <http://wopr.pl>.

13 Ustawa z 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (DzU z 2011 r. nr 208, poz. 1240).

14 Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z 21 czerwca 2012r., w sprawie szkoleń w ratownictwie wodnym (DzU 2012 poz. 747); Przybyłski S., Skalski D., Przybyłski J., Ratownictwo wodne – wybrane zagadnienia, AWFIS, Gdańsk 2015.

15 Rozporządzenie Ministra Spraw wewnętrznych z 21 czerwca w sprawie szkoleń w ratownictwie wodnym (DzU z 2012 r. poz. 747).

Po zakończonym szkoleniu jego uczestnicy poddawani są egzaminowi składającemu się z części teoretycznej i praktycznej. Część teoretyczna to zestaw 30 zadań testowych a podstawą do jego zaliczenia jest udzielenie prawidłowych odpowiedzi na co najmniej 80% zadań testowych zawartych w karcie testowej. Do części praktycznej przystępują osoby, które uzyskały pozytywny wynik z egzaminu teoretycznego. Egzamin praktyczny kończący szkolenie obejmuje wykonanie przez osobę zdającą siedmiu zadań polegających na:

- przepłynięciu sposobem dowolnym po skoku startowym 400 m w czasie nie dłuższym niż 8 s;
- przepłynięciu dystansu 25 m pod lustrem wody z wydobyciem dwóch przedmiotów leżących w odległości od 2 m do 2,5 m po obu stronach linii płynięcia;
- przepłynięciu sposobem ratowniczym (z głową nad powierzchnią wody) dystansu 50 m w czasie poniżej 55 s;
- przepłynięciu w czasie nie dłuższym niż 2 min. 40 s ratowniczą łodzią wiosłową lub kajakiem za pomocą dwóch wiosł dystansu 75 m w linii prostej do boi (pławy), na dopłynięciu do niej rufą i na powrocie do miejsca startu za pomocą jednego wiosła;
- przeprowadzeniu symulowanej akcji ratowniczej, polegającej na przepłynięciu dystansu co najmniej 20 m, wydobyciu manekina położonego na dnie i na holowaniu go w pasie ratowniczym do brzegu na dystansie 20 m;
- holowaniu tonącego bez przerwy i na zatrzymaniu na dystansie 150 m, z zastosowaniem trzech sposobów holowania – każdy na dystansie 50 m;
- wyciągnięciu na brzeg o wysokości co najmniej 30cm od lustra wody lub na pokład łodzi osoby poszkodowanej i na ułożeniu jej w pozycji umożliwiającej udzielanie kwalifikowanej pierwszej pomocy.

Od września 2015 r. PSP posiada program szkolenia ratownictwa wodnego w zakresie podstawowym¹⁶, natomiast w „Programie Szkolenia Zawodowego w Zawodzie Strażak”¹⁷, wymienione zostały podstawowe elementy z zakresu pływania i ratownictwa wodnego, jakich należy nauczać oraz efekty kształce-

16 Program Szkolenia z ratownictwa na obszarach wodnych realizowany przez KSRG w zakresie podstawowym, Komenda Główna PSP, Warszawa wrzesień 2015.

17 Program Szkolenia Podstawowego w Zawodzie Strażak, Komenda Główna PSP, Warszawa 2013, s. 84.

nia, jakie należy osiągnąć podczas dwóch godzin lekcyjnych zajęć teoretycznych i osiemnastu godzin lekcyjnych zajęć praktycznych kursu podstawowego.

Zgodnie z tymi wytycznymi, podstawowe zagadnienia z ratownictwa wodnego, z jakimi powinien zapoznać się strażak to:

- zasady bezpieczeństwa w środowisku wodnym,
- sprzęt ratowniczy,
- skoki ratunkowe,
- uwalnianie się od chwytów i z objęć tonącego,
- holowanie,
- sposoby wynoszenia i wyciągania ratowanego z wody oraz układania go w pozycji bezpiecznej¹⁸.

W wyniku realizacji szkolenia słuchacz powinien:

- wymienić najważniejsze zasady bezpieczeństwa w wodzie,
- wymienić podstawowy sprzęt ratowniczy i umieć się nim posłużyć,
- wykonać skok ratowniczy,
- dopłynąć i opanować tonącego, a następnie holować go na dystansie min. 20 m jedną z technik ratowniczych,
- uwalniać się od uchwytów i z objęć tonącego,
- wynosić i wyciągać ratowanego na brzeg technikami ratowniczymi.

Przygotowanie do prowadzenia działań z ratownictwa wodnego w zakresie podstawowym powinno uwzględniać bezpieczeństwo ratowników jednostek dysponowanych do działań w pierwszej kolejności lub prowadzących te działania samodzielnie. Docelowo, zdolność do podjęcia działań ratownictwa wodnego w zakresie podstawowym powinny posiadać wszystkie jednostki wchodzące w skład KSRG¹⁹.

Działania ratownictwa wodnego w zakresie podstawowym powinni prowadzić strażacy posiadający umiejętności w zakresie ratownictwa wodnego i powodziowego nabyte w ramach szkolenia kwalifikacyjnego (tzw. kursu podstawowego)²⁰ i utrwalane w ramach doskonalenia zawodowego. Natomiast strażacy PSP, którzy nie mieli możliwości uzyskania w ramach szkoleń kwalifikacyjnych i doskonalenia zawodowego umiejętności w zakresie

18 Ibidem.

19 J. Telak, M. Zielinska, Przygotowanie funkcjonariuszy Państwowej Straży Pożarnej do działań ratowniczych na obszarach wodnych – postulaty metodyczne, Zeszyty Naukowe Szkoły Głównej Służby Pożarniczej 2014, nr 49 (1), s. 98-111.

20 Program Szkolenia....

ratownictwa wodnego i powodziowego, winni je pozyskać w ramach szkolenia uzupełniającego²¹.

3. SZKOLENIE RATOWNIKÓW WODNYCH W SZKOLE GŁÓWNEJ SŁUŻBY POŻARNICZEJ

Szkolenie z zakresu podstawowego ratownictwa wodnego w Szkole Głównej Służby Pożarniczej oparte na wytycznych zawartych w „Programie Szkolenia Zawodowego w Zawodzie Strażak”. Program szkolenia podzielony został na dwie części realizowane w semestrze zimowym i letnim pierwszego roku studiów. Przed przystąpieniem do szkolenia prowadzący zajęcia ponownie sprawdzają umiejętności pływackie studentów pod kątem techniki pływania i liczby stylów, którymi potrafią pływać. Podchorążowie następnie dzieleni są na grupy o podobnych umiejętnościach²².

Pierwsza część szkolenia, realizowana podczas pierwszego semestru studiów, zakłada, w zależności od umiejętności poszczególnej grupy, naukę bądź doskonalenie umiejętności pływackich. Podczas tych zajęć podchorążowie doskonalą / uczą się następujących elementów pływania:

- poślizgi na piersiach i na grzbiecie,
- praca nóg w stylu grzbietowym i dowolnym,
- praca rąk w stylu grzbietowym i dowolnym,
- skoki do wody głębokiej,
- koordynacja ruchów ramion i nóg w stylu grzbietowym i dowolnym,
- nauka / doskonalenie pracy nóg w stylu klasycznym,
- wślizgi do wody, skoki, elementy nurkowania,
- pływanie stylem grzbietowym i dowolnym,
- pływanie w płetwach.

Na wszystkie te elementy przeznaczony jest 12 zajęć po 45 min. Kolejne 3 godz. zajęć przeznaczony są na sprawdzian umiejętności pływania polegający na przepłynięciu 100 m dwoma stylami, w tym 5 m pod wodą z jednoczesnym wyłowieniem krążka hokejowego z dna basenu²³.

21 Porozumienie w sprawie określenia zasad współdziałania krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego z Wodnym Ochotniczym Pogotowiem Ratunkowym pomiędzy Komendantem Głównym PSP, a Prezesem Zarządu Głównego Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego zawarte 21 kwietnia 2006 r.

22 Program Szkolenia..., s. 84.

23 Tamże.

Druga część szkolenia, podczas drugiego semestru studiów, skupiona jest całkowicie wokół ratownictwa wodnego. Podczas tego szkolenia studenci przechodzą szkolenie w następującym zakresie:

- zapoznanie się z programem ratownictwa wodnego, zachowanie się tonącego w wodzie,
- nauka pływania sposobem ratowniczym,
- nauka holowania tonącego (manekin),
- nauka holowania tonącego w parach,
- nauka podejścia do tonącego
- nauka udzielania pomocy tonącemu bezpośrednio w wodzie,
- nauka uwalniania się od chwytów tonącego,
- nauka wynoszenie i wyciąganie ratowanego z wody,
- nauka skoków ratowniczych,
- nauka udzielania pomocy z brzegu,
- udzielanie pomocy po wydobyciu ratowanego z wody,
- doskonalenie holowania, ćwiczenia z manekinem,
- doskonalenie holowania tonącego, ćwiczenia w parach.

Podobnie jak w pierwszym semestrze na wszystkie elementy przeznaczone jest 12 zajęć po 45 min. Dodatkowo ostatnie 3 zajęcia przeznaczone są na sprawdzian umiejętności polegający na przepłynięciu 100 m dwoma stylami, w tym 5 m pod wodą z jednoczesnym wyłowieniem manekina z dna basenu i holowaniem go na odcinku 25 m²⁴.

Celem opisanego powyżej programu szkolenia z zakresu pływania i ratownictwa wodnego jest zapoznanie podchorążych z podstawami ratownictwa wodnego oraz ich późniejszy udział w kursie na ratownika wodnego. W kwietniu 2016 r. odbył się pierwszy egzamin praktyczny na ratownika wodnego, którego organizatorem była Szkoła Główna Służby Pożarniczej, a w którym udział wzięło czternastu podchorążych, którzy jako pierwsi w 2012 r. objęci zostali sprawdzianem z pływania podczas egzaminów wstępnych do SGSP. Wszyscy przystępujący do egzaminu zaliczyli go z wynikiem pozytywnym, pokonali dystans 50 m stylem dowolnym w czasie krótszym niż 60 s. Najlepszy wynik to 34,39 s a najgorszy – 55,10 s²⁵.

24 Karta modułu/przedmiotu wychowanie fizyczne w roku akademickiego 2015/2016. WIBP SGSP.

25 Wyniki egzaminów sprawnościowych do SGSP w 2012 r.

Po egzaminie na ratownika wodnego uczestnicy kursu wzięli udział w ankiecie, w której odpowiadali na następujące pytania:

1) Czy przed przystąpieniem do kursu a później egzaminu na ratownika wodnego przygotowywałeś się indywidualnie?

- a) Tak
- b) Nie

64% odpowiedź a), 36% odpowiedź b).

3) Który z elementów egzaminu praktycznego był dla Ciebie najbardziej wymagający:

- a) przepłynięciu sposobem dowolnym po skoku startowym 400 m w czasie nie dłuższym niż 8 min.;
- b) przepłynięciu dystansu 25 m pod lustrem wody z wydobyciem dwóch przedmiotów leżących w odległości od 2 m do 2,5 m po obu stronach linii pływania;
- c) przepłynięciu sposobem ratowniczym (z głową nad powierzchnią wody) dystansu 50 m w czasie poniżej 55 s;
- d) holowaniu tonącego bez przerwy na dystansie 150 m, z zastosowaniem trzech sposobów holowania – każdy na dystansie 50 m?

Odpowiedzi:

- a) 14% badanych,
- b) 18% badanych,
- c) 14% badanych,
- d) 54% badanych.

4) Czy zajęcia z pływania i ratownictwa wodnego prowadzone podczas pierwszego roku studiów w SGSP były później pomocne w zaliczeniu części praktycznej egzaminu na ratownika wodnego?

- a) Tak
- b) Nie

Wszyscy ankietowani odpowiedź a).

5) Czy Twoim zdaniem liczba zajęć (godz.) z pływania i ratownictwa wodnego prowadzonych podczas pierwszego roku studiów w SGSP jest wystarczająca do zdania egzaminu na ratownika wodnego?

- a) Tak
- b) Nie

27% odpowiedź a), 73% odpowiedź b).

- 6) Czy pokonanie 50 m stylem dowolnym w czasie poniżej 90s, podczas egzaminów wstępnych do SGSP, było dla Ciebie zadaniem trudnym?
- Tak
 - Nie
- Wszyscy ankietowani odpowiedź b).
- 7) Czy przed przystąpieniem do egzaminu wstępnego do SGSP z pływania przygotowywałeś się dodatkowo?
- Tak
 - Nie
- 10% odpowiedź a), 90% odpowiedź b).
- 8) Czy podczas egzaminu sprawnościowego z pływania do SGSP dałeś z siebie wszystko i popłynąłeś najszybciej jak potrafiłeś?
- Tak
 - Nie
- 64% odpowiedź a), 36% odpowiedź b).
- 9) Czy 90' na egzaminie wstępnym z pływania do SGSP to zbyt łagodny limit?
- Tak
 - Nie
- 90% odpowiedź a), 10% odpowiedź b).
- 10) Jaki limit na egzaminie wstępnym z pływania do SGSP Twoim zdaniem byłby najbardziej odpowiedni aby potem dobrze przeszkolić studentów z zakresu ratownictwa wodnego ?
- 50 s
 - 55 s
 - 60 s
 - 90 s
 - inny (podać jaki)
- 36% odpowiedź b), 64% odpowiedź c)
- 11) Czy widzisz potrzebę organizowania kursów na ratownika wodnego podczas studiów w SGSP?
- Tak
 - Nie
- 90% odpowiedź a), 10% odpowiedź b).
- 12) Czy każdy student mundurowy SGSP powinien przejść przeszkolenie z zakresu ratownictwa wodnego?

a) Tak

b) Nie

82% odpowiedź a), 18% odpowiedź b).

13) Czy każdy strażak pełniący służbę w JRG powinien posiadać uprawnienia ratownika wodnego?

a) Tak

b) Nie

27% odpowiedź a), 73% odpowiedź b).

14) Dlaczego zdecydowałeś się na udział w kursie? (proszę o podanie co najmniej jednego powodu).

82% możliwość dodatkowego zarobkowania, 18% chęć podnoszenia własnych kwalifikacji.

Wyniki ankiety wykazały, że większość podchorążych biorących udział w kursie przygotowywała się do niego indywidualnie. Uznali oni, że zajęcia z pływania i ratownictwa wodnego prowadzone podczas pierwszego roku studiów pomogły im w zaliczeniu części praktycznej egzaminu, podczas którego za najtrudniejsze było holowanie tonącego na dystansie 150 m. Ankietowani potwierdzili, że liczba zajęć z pływania i ratownictwa wodnego podczas pierwszego roku studiów jest niewystarczająca do zdania egzaminu na ratownika wodnego. Wszyscy ankietowani wskazali, że pokonanie dystansu 50 m w czasie poniżej 90 s, podczas egzaminów wstępnych do SGSP, nie było dla nich trudnym zadaniem i jedynie 10% z nich dodatkowo przygotowywało się do egzaminu. Większość badanych deklaruje, że podczas egzaminu popłynęła najszybciej jak potrafiła. Limit 90 s, podczas egzaminu z pływania do SGSP, 90% badanych uważa za zbyt łagodny a według większości badanych najlepszym kryterium przy przyjęciu do SGSP i późniejszym przeszkoleniu z zakresu ratownictwa wodnego byłoby kryterium 60 s. Podchorążowie widzą potrzebę organizowania kursów na ratownika wodnego podczas studiów w SGSP oraz konieczność szkolenia z zakresu ratownictwa wodnego podczas studiów. Nie przychylają się do opinii, że każdy strażak pełniący służbę w jednostce ratowniczo-gaśniczej powinien posiadać uprawnienia ratownika wodnego. Jako główny powód udziału w kursie wskazana została możliwość dodatkowego zarobkowania.

PODSUMOWANIE

Państwowa Straż Pożarna realizuje działania ratownicze z zakresu podstawowego ratownictwa wodnego. Do 2012 r. osoba chcąca zostać strażakiem w ogóle nie musiała posiadać umiejętności pływania. W 2012 r. pionierem, jeżeli chodzi o sprawdzenie umiejętności pływania wśród kandydatów do służby, stała się Szkoła Główna Służby Pożarniczej, w której decyzją Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 2011 r., udało się wprowadzić egzamin z pływania na dystansie 50 m z limitem 90 s. W grudniu 2012 r., po spotkaniu z komendantami wojewódzkimi PSP, komendantami szkół pożarniczych i zaproszonymi ekspertami, Komendant Główny PSP wydał wytyczne odnośnie przyjmowania kandydatów do służby w PSP i tam również pojawił się zapis o sprawdzeniu umiejętności pływania na dystansie 50 m z limitem 90 s. W 2013 r. Komenda Główna PSP wydała „Program Szkolenia Podstawowego w Zawodzie Strażak”, który obowiązuje do dzisiaj i który jasno mówi, że podczas tzw. kursu podstawowego, świeżo przyjęci do służby strażacy w ciągu 20 h szkolenia z pływania i ratownictwa wodnego mają opanować zagadnienia, których nie powstydziliby się niejeden ratownik. Każdy kto chociaż trochę związany jest z ratownictwem wie, że osoba która jest w stanie przepłynąć dystans w czasie niewiele lepszym niż 90 s nie jest w stanie w pełni zrealizować wspomnianego powyżej programu szkolenia. Wykładowcy prowadzący zajęcia z ratownictwa wodnego w SGSP niejednokrotnie wspominali, że nie są w stanie uczyć ratownictwa wodnego podchorążych, których najpierw wypadałoby nauczyć pływać. Od stycznia 2016 r., zgodnie z rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych, aby zostać strażakiem podczas testu sprawności fizycznej należy m.in. przepłynąć dystans 50 m w czasie poniżej 60 s.

WYNIKI I WNIOSKI

1. Limit podczas egzaminu wstępnego z pływania do SGSP powinien wynosić 60 s.
2. Każdy z absolwentów Szkoły Głównej Służby Pożarniczej powinien przejść przeszkolenie zakresu podstawowego ratownictwa wodnego.

LITERATURA

- [1] Przybylski S., Skalski D., Przybylski J., Ratownictwo wodne – wybrane zagadnienia. AWFIS, Gdańsk 2015.
- [2] Skalski D., Makar P., Przybylski S., Krzywińska M., Ratownictwo wodne i pływanie sportowe na Kociewiu, w: Bezpieczeństwo, zdrowie i kultura fizyczna wybrane zagadnienia. Gdynia – Gdańsk – Skarszewy 2016.
- [3] Telak J., Zielinska M., Przygotowanie funkcjonariuszy Państwowej Straży Pożarnej do działań ratowniczych na obszarach wodnych – postulaty metodyczne. *Zeszyty Naukowe Szkoły Głównej Służby Pożarniczej* 2014, nr 49 (1).
- [4] Williams B., Encyklopedia pytań i odpowiedzi. Delta W-Z Oficyna Wydawnicza 2001.
- [5] Witkowski M., Pływanie ratunkowe i udzielanie pomocy tonącemu, Sport i Turystyka, Warszawa 1985.
- [6] K. Zeman, Ideały wychowawcze w starożytnej Grecji wobec wyzwań współczesności, *Zeszyty Naukowe Akademii Marynarki Wojennej* 2009, ROK XLX, nr 3 (178).
- [7] Ustawa z 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (DzU z 2011 r. nr 208, poz. 1240).
- [8] Ustawa z 8 września 2006 r. o państwowym ratownictwie medycznym (DzU z 2006 r. nr 191, poz. 1410, ze zm.).
- [9] Ustawa z 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (t. jedn. DzU z 2013 r., poz. 1340, ze zm.).
- [10] Decyzja Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji DAiN-III-0763-15/11 z 31 maja 2011 r.
- [11] Decyzja BK-I-100/18-3/12 Komendanta Głównego PSP z 28.12.2012 r.
- [12] Rozkaz Rektora – Komendanta SGSP w sprawie Zgrupowania Kandydackiego.
- [13] Program Szkolenia Podstawowego w Zawodzie Strażak, Komenda Główna PSP, Warszawa 2013.
- [14] Program szkolenia z ratownictwa na obszarach wodnych realizowany przez KSRG w zakresie podstawowym, Komenda Główna PSP, Warszawa wrzesień 2015.
- [15] Porozumienie w sprawie określenia zasad współdziałania krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego z Wodnym Ochotniczym Pogotowiem Ratunkowym pomiędzy Komendantem Głównym PSP, a Prezesem Za-

- rządu Głównego Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego zawarte 21 kwietnia 2006 r.
- [16] Rozporządzenie Ministra Spraw wewnętrznych z 21 grudnia 2015 r. w sprawie postępowania kwalifikacyjnego w stosunku do kandydatów ubiegających się o przyjęcie do służby w PSP (DzU 2016 poz. 30).
 - [17] Rozporządzenie Ministra Spraw wewnętrznych z 21 czerwca 2012 r. w sprawie szkoleń w ratownictwie wodnym (DzU z 2012 r. poz. 747).
 - [18] Karta modułu/przedmiotu wychowanie fizyczne w roku akademickiego 2015/2016. WIBP SGSP.
 - [19] Wyniki egzaminów sprawnościowych do SGSP w 2012 r.
 - [20] <http://www.msport.gov.pl/fundusz-zajec-sportowych>.
 - [21] <http://www.wopr.pl/>.
 - [22] <http://www.polswim.pl/>.